

Dosarul nr. 3ra-1159/23
2-21191319-01-3ra-23112023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud. V. Chisilița)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. V. Negru, I. Dutca, E. Palanciuc)

Î N C H E I E R E

17 aprilie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător
judecători

Stela Procopciuc
Oxana Parfeni
Mariana Ursachi

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Vitalie Cucer împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

împotriva deciziei din 14 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 21 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a t ă :

La data de 29 decembrie 2021 Vitalie Cucer a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, cu privire anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.

În motivarea cererii de chemare în judecată a indicat că, a activat în organele afacerilor interne până la 01 octombrie 2021, obținând calitatea de pensionar MAI cu calculul vechimii în muncă de 25 ani 03 luni 11 zile, în temeiul ordinului MAI nr.96 din 20 martie 2018, Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, a demisionat în legătură cu plecarea la pensie după vechime în muncă. Cu actele menționate s-a adresat la CTAS Râșcani mun. Chișinău pentru stabilirea pensiei, însă prin decizia CTAS sect. Râșcani nr.92/2021/83840 din 01 noiembrie 2021 i s-a refuzat stabilirea pensiei. După care a formulat cerere prealabilă la CNAS, la data de 08 decembrie 2021, ce a fost respinsă.

Reclamantul a menționat că, nu este de acord cu deciziile emise, le consideră neîntemeiate și ilegale, întemeindu-și pretențiile pe dispozițiile art. 48, 49 al Legii nr.1544 din 23 iunie 1993, art. 49 al Legii 489 din 08 iulie 1999.

În asemenea circumstanțe, a solicitat anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Râșcani nr.92/2021/83840 din 01 noiembrie 2021 privind respingerea cererii în stabilirea pensiei lui Vitalie Cucer și decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. C-2206/21 din 08 decembrie 2021 de soluționare a cererii prealabile, cu obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să-i stabilească și să-i achite pensia lui Vitalie Cucer, începând cu 02 octombrie 2021, ținând cont de vechimea în muncă indicată în certificatul eliberat de Direcția de Poliție a mun. Chișinău a IGP nr. 34/20-13232 din 05 octombrie 2021, compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 21 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, s-a admis acțiunea și s-a anulat decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Râșcani nr.92/2021/83840 din 15 octombrie 2021 privind respingerea cererii în stabilirea pensiei lui Vitalie Cucer și decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. C-2206/21 din 08 decembrie 2021 de soluționare a cererii prealabile, cu obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual, prin care să dispună stabilirea și achitarea pensiei pentru vechime în serviciu lui Vitalie Cucer în temeiul Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, începând cu 01 octombrie 2021, ținând cont de vechimea în muncă de 25 ani 03 luni și 11 zile (f.d. 24, 29-37).

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 29 septembrie 2022 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel împotriva hotărârii din 21 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani (f.d. 28). Iar, la data de 14 decembrie 2022 a prezentat motivarea apelului, solicitând casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unii decizii noi de respingere a acțiunii ca neîntemeiată (f.d. 43-44).

Prin decizia din 14 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 21 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani (f.d. 57, 58-71).

Pentru a decide astfel, instanța de apel a menționat că, nu poate fi reținut la caz argumentul Casei Naționale de Asigurări Sociale, precum că perioadele de activitate a reclamantului/intimat în cadrul Izolatorului de detenție provizorie al CRP Florești și Batalionul de escortă și pază al DP mun. Chișinău a IGP, nu pot fi raportată la prevederile pct. 8 lit. d) al Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994. Or, colaboratorii care efectuează serviciul de pază, escortare și deținerea persoanelor reținute și arestate în izolatorul de urmărire penală, în prezent au dreptul la calcularea vechimii în muncă, avantaje, cu calcularea a două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu.

Mai mult decât atât, prin certificatul nr. 34/20-13232 din 05 octombrie 2021 eliberat de Direcția de Poliție a mun. Chișinău a IGP, se denotă întrunirea condițiilor stipulate la pct. 8 lit. d) al Hotărârii Guvernului nr.78 din 21 februarie 1994, cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și sistemului penitenciar, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție.

Declarativ, instanța de apel a apreciat argumentul apelantei Casei Naționale de Asigurări Sociale precum că, conform certificatului nr. 34/20-13232 din 05 octombrie 2021 eliberat de Direcția de Poliție a mun. Chișinău a IGP, perioada de activitate a reclamantului/ intimat a fost calculată neîntemeiat cu înlesniri.

La acest capitol, instanța de apel a reținut că, prin ordinul nr. 96/2018 emis de IGP s-au recunoscut unele înlesniri pentru stabilirea pensiei anumitor categorii de funcționari publici cu statut special și militari din cadrul MAI, reglementând raporturile de muncă pentru personalul care realizează misiuni de escortă și pază a persoanelor deținute și armonizarea acestora cu reglementările aplicate angajaților altor instituții ce execută atribuții analoge, iar confirmarea nr. 34/20-13232 din 05 octombrie 2021, vine în susținerea aplicabilității ordinului emis în privința lui Vitalie Cucer, în raport cu vechimea în muncă deținută de către ultimul, deci la stabilirea cuantumului pensiei urma să fie luate în calcul și înlesnirile (avantajele) funcțiilor deținute. Prin ordinul dat s-a specificat că, eliberarea confirmărilor privind înlesnirile prevăzute la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pentru funcționarii publici cu statut special și militarii care și-au îndeplinit serviciul în cererea acestora, de către autoritățile administrative și instituțiile din subordine, prin intermediul subdiviziunilor de resurse umane, conform competenței, va fi determinată de ultimul loc de muncă al solicitantului. În cazul lichidării subdiviziunilor în care solicitanții au activat anterior, confirmările vor fi eliberate de către subdiviziunile, autoritățile administrative sau instituțiile din subordinea MAI, care au devenit succesori de drepturi și obligații sau au preluat competențele subdiviziunilor de poliție reorganizate sau lichidate.

Mai mult ca atât, instanța de apel a atenționat și asupra faptului că, ordinul Ministerului Afacerilor Interne nr. 96 din 20 martie 2018, este un act administrativ valabil, produce efectele juridice de rigoare, care urmează a fi aplicate corespunzător, iar simplul dezacord al apelantului cu ordinul menționat, atât timp cât acesta nu a fost anulat, nu reprezintă un temei pentru nerecunoașterea efectelor acestuia.

Totodată, completul judiciar a respins ca neîntemeiat argumentul apelantei precum că, prevederile pct.8 lit. d) Hotărârii Guvernului nr.78 din 21 februarie 1994 nu sunt aplicabile prezentei cauze, deoarece reclamantul nu a activat în vreo funcție din cadrul Izolatorului de detenție provizorie, perioada de activitate calculată cu înlesniri, două luni de vechime în muncă pentru o lună de serviciu (2:1). Or, din cele reiterate supra, colaboratorii care efectuează serviciul de pază, escortare și deținerea persoanelor reținute și arestate în izolatorul de urmărire penală, în prezent au dreptul la calcularea vechimii în muncă, avantaje, cu calcularea a două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, deci argumentul dat se combate prin prevederile normelor citate.

Completul judiciar nu a reținut nici argumentului apelantei privind acordarea a două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu doar persoanelor care au activat în penitenciare de tip închis și nu provizoriu. Or, izolator de detenție provizorie urmează să se înțeleagă izolator de urmărire penală, întrucât acest statut îi este acordat de lege, iar denumirea uzuală specificată a acestuia nu influențează caracterul și statutul legal atribuit.

La 10 iulie 2023 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs împotriva deciziei din 14 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel, cu emiterea unei decizii noi (f.d. 73-74). Ulterior, la 24 octombrie 2023 Casa Națională de Asigurări Sociale a prezentat motivarea recursului (f.d. 78-79).

În motivarea cererii de recurs a indicat că, decizia instanței de apel este neîntemeiată, deoarece instanța nu a analizat multilateral actele normative și legislația în vigoare ce reglementează astfel de litigii, precum și nu au fost dovedite circumstanțele considerate de prima instanță și instanța de apel ca fiind stabilite.

A menționat că vechimea în muncă în cadrul altor instituții decât cele menționate în pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78/1994 nu poate fi calculată cu înlesniri de 2:1, respectiv și perioada de activitate a reclamantului nicidecum nu poate fi atribuită sau recunoscută ca vechime în muncă cu înlesniri.

A reținut că apreciază critic poziția intimatului prin care a echivalat activitatea colaboratorilor din Izolatoarele de Detenție Provizorie din subordinea Inspectoratului de Poliție cu Izolatoarele de Urmărire Penală din subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor, dat fiind faptul că instituțiile date sunt complet diferite.

A relevat că urmează a se face deosebire dintre activitatea din cadrul unei subdiviziuni Izolator de Detenție Provizorie, care conform Legii nr. 320/2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, avantajul solicitat nu este recunoscut și garantat.

Pe când avantajul dat, două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, este expres garantat de Legea nr. 300/ 2017 cu privire la sistemul administrației penitenciare, cât și Legea nr. 1036/1996 cu privire la sistemul penitenciar, abrogată la data de 16 mai 2018.

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct.1-9 și 11-16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi. Respectiv, recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Potrivit art. 245 alin. (1) din Codul administrativ (în vigoare la data depunerii recursului), recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că dispozitivul deciziei instanței de apel a fost pronunțat de către Curtea de Apel Chișinău la data de 14 iunie 2023, însă a fost expediat prin intermediul poștei electronice Casei Naționale de Asigurări Sociale la data de 19 iunie 2023, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei (f.d. 72).

La data de 10 iulie 2023, Casa Națională de Asigurări Sociale, a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 14 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 73-74).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul nemotivat depus de Casa Națională de Asigurări Sociale la 10 iulie 2023, este depus în termenul prevăzut de lege

Alineatul (2) al art. 245 alin. (1) din Codul administrativ (în vigoare la data depunerii recursului), prevedea că motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că copia deciziei motivate a instanței de apel a fost notificată recurentei prin intermediul poștei electronice, la data de 03 octombrie 2023 (f.d. 76).

La 24 octombrie 2023, Casa Națională de Asigurări Sociale, a prezentat motivarea recursului împotriva deciziei din 14 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 78-79).

Astfel, recursul motivat depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, la data de 24 octombrie 2023 împotriva deciziei din 14 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău este în termen.

La 24 noiembrie 2023, copia recursului a fost expediată în adresa participanților la proces, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței (f.d. 82-83).

Prin referința depusă la data de 27 noiembrie 2023, prin intermediul poștei electronice, Vitalie Cucer, reprezentat de avocatul Vladimir Kovali a solicitat declararea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale ca fiind inadmisibil.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, în raport cu materialele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

Conform art. 246 alin. (2) din Codul administrativ, în vigoare la data depunerii recursului, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a) - f).

Din analiza prevederilor citate, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, depus până la data de 01 septembrie 2023, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate la art. 246 alin. (2) din Codul administrativ ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii.

În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopat al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ, în vigoare la data depunerii recursului. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu

privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi